

Helena Jonsson: Anförande på LRFs stämma

Talare

Helena Jonsson
Förbundsordförande LRF

Datum

28 maj 2013

Plats

Stockholm

Det talade ordet gäller

Välkomna. Särskilt välkomna de fullmäktige som är på LRF-stämma för första gången, välkomna även ni som varit med ett antal gånger, eller som är riktiga stämmorävar. Välkomna vill jag också säga till de som ser oss via webben. Jag känner stämningen! Vi är alla finklädde och förväntansfulla, vi som är här befinner oss på historisk LRF-mark. Flaggorna vajar i vinden och Södrasalen rymmer oss allihop. Salen rymmer också mer än tusen års erfarenhet och den ska vi använda väl. I år kan man säga att vi har stämman hemma. Rubriken eller temat för årets stämma är ”Skillnaden gör du och jag”. Det fanns flera andra uppslag från början, men inget fastnade helt. Vi kom att prata om det en fredagskväll hemma i familjen när dottern och sönerna var samlade vid middagsbordet. Just då gick reklamfilmerna om försvaret. De med affischerna med människor som tejpade fast sig eller tog foton på sin middag och la ut på Instagram. Sen kom reklamfilmer som handlade om försvarets insatser och en fråga: Vi gör skillnad, vad gör du? Att just den reklamen inspirerade diskussionen beror på att en av sönerna arbetar inom försvaret. Vid middagsbordet kom vi fram till att varken försvaret eller de gröna näringarna kunde ses som ett särintresse. LRFs medlemmar gör skillnad genom sina företag och sin verksamhet och LRF gör skillnad för sina medlemmar. Både stora och små framgångar beror på att någon eller några bestämt sig för att åstadkomma något bra. Alltså – skillnaden gör du och jag. Det finns en del likheter mellan organisationen LRF och ett lantbruksföretag tycker jag. Vi som är en del av LRF idag har inte bara ansvar för att förvalta det som generationer före oss byggt. Utan vi har också ansvar för att bygga nytt, utveckla, reformera. Med omsorg om vårorganisation arbetar vi med lokalavdelningarnas roll, med hur vi tar hand om gamla och nya medlemmar och med vår långsiktiga finansiering. Alla motioner som vi kommer att behandla kommande dagar har

sitt ursprung i någon lokalavdelning. Jag var med på det årsmöte där Örebro andra motion antogs om Lantmäteriet. Lokalavdelningen är också ofta den första och närmaste kontakten vi medlemmar har med LRF. Därför är det så viktigt att lokalavdelningarna är vitala – eller att de utvecklas. I många bygder påverkar lokalavdelningarna attityden och inställningen hos medlemmarna till sitt företagande. Det är inte heller ovanligt att de påverkar andra utanför näringen och deras syn på oss. LRF är en organisation som finns närvarande på ladugårdsbacken, i kommunhuset, i länsstyrelsens korridorer, hos riksdagsledamöter, hos alla myndigheter som har med våra frågor att göra. Vi finns även närvarande på europainivå i EU- parlamentet och EUkommissionen och via samarbetet i Copa Cogeca- den europeiska bondeorganisationen. Även i internationella sammanhang är LRF med genom World Farmers Organisation. Att vi är med i alla dessa sammanhang är inte för att sitta och dricka kaffe eller gå på fina middagar det är för att påverka och göra skillnad. Vi har säkert lite olika uppfattningar om hur LRF ska prioritera och arbeta. Vi får tycka olika och vi får diskutera och debattera, inte minst idag. Det viktiga är att vi respekterar gemensamma beslut och agerar i gemensam riktning för en gemensam sak. Att LRF mår bra av att attrahera nya medlemmar tror jag att vi är överens om. Något annat vore som ett företag som slutar investera. Vi har ökat vårt medlemsantal 16 år i rad och enligt färsk siffror från undersökningen Nöjd medlem är våra medlemmar något nöjdare än förra året! Men viktigare än att bara titta på antal är var och hur vi rekryterar dem. Vad de förväntar sig av LRF och vad vi har att vinna på nya medlemmars stöd. Ett sådant tydligt stöd kände jag när regeringens Framtidskommissionen träffades för första gången. De fyra Allianspartiledarna och vi nio fria ledamöter hade samlats i ett sammanträdesrum i Rosenbad. Det var högtidligt och lite avvaktande. Statsministern gick bordet runt för en presentationsrunda. Då visade det sig att tre av oss var medlemmar i LRF. Förutom jag, så är Klas Eklund LRF:are. Han är nationalekonom och har varit talskrivare och rådgivare till flera regeringar. Även Johan Rockström är medlem och agronom, professor, klimatforskare och debattör. Det visade sig vara värdefullt att fler hade perspektivet från det gröna näringslivet- för vi har en bit kvar innan alla inser att många av lösningarna på framtidens utmaningar finns hos oss. Johan Rockström får vi alla höra mer av senare idag. Vi får inte låta för mycket tid gå åt till interna frågor. LRFs legitimitet ligger i vad vi tillsammans kan åstadkomma för att förbättra villkoren för oss medlemmar. Skapa tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft – hållbart. För att kunna göra det måste LRF utvecklas med sina medlemmar och med den tid vi lever och verkar i. Vi måste acceptera och förhålla oss till

globalisering, urbanisering och vad som väntar i framtiden. En del förutsättningar ska vi inte acceptera utan arbeta för att förändra. Ofta är det enkelt att veta när det bara är att gilla läget och när det är tid för förändring. Men ibland är det betydligt svårare. Som vädret, det är bara att acceptera. Men man kan vidta mått och steg för att mildra negativa konsekvenser av dåligt väder; dränering, bevattning, maskinkapacitet. De senaste höstarna har aktualiserat behovet av någon form av skördekatastrofförsäkring, något som LRF arbetar för att hitta en lösning på. Men miljölagstiftning är svårare. Givetvis ska vi ta vårt ansvar för miljön, men det är inte enskilda företagare och markägare som ska betala samhällstjänster som till exempel vattenskyddsområden. LRF är en medlemsorganisation med betydande resurser. Det är viktigt att vi förvaltar dem, visst, men det är också nödvändigt att vi planerar för framtiden och hur LRF då ska ha lika bra eller bättre möjligheter att utföra sitt uppdrag. Anders Källström kommer att prata om det arbete som pågår just nu, för att säkerställa framtidens möjligheter att göra ett ännu bättre jobb. Jag ser ett LRF framåt som bevakar och driver viktiga landsbygdsfrågor som äganderätt, miljö, viltfrågor och infrastruktur. Som det stora ideella engagemanget för att få bättre bredband på landsbygden som har gett utdelning- Förra året beslutade regeringen att satsa ytterligare 600 miljoner kronor till bredbandsutbyggnaden på landsbygden. Eller som att envist och tålmodigt kämpa sig in i det offentliga rummet och ifrågasätta felaktiga argument, förklara och berätta. Något som blir allt mer viktigt med dagens urbanisering och avstånd mellan land och stad, mentalt och geografiskt. Jag ser både skogsdebatten och diskussionen kring kött och klimat som tydliga symptom på att avståndet mellan stad och land har växt allt mer. Hur olika bilden kan vara av den verkligheten du och jag verkar i och vilka konsekvenser det får i debatten och i lagförslag. Jag ser även ett LRF som blir tydligare när det gäller att driva de enskilda branschernas frågor. Vi gör det redan idag, men vi kan bli bättre och göra det mer effektivt. Betongdirektivet som vi drivit tillsammans med Sveriges grisföretagare, är ett exempel på en sådan fråga som har sparat 100 till 200 miljoner kronor för de svenska grisföretagarna. Det kan ske mer strukturerat som just nu i mjölken, skogen och trädgårdsbranscherna eller i ett lösare men nära samarbete med organisationsmedlemmar, intresseföreningar och andra intressenter. Sak- och branschkunskap i kombination med brett förtroende, regional närvaro, expertkompetens och bra tillträde till politiker och myndigheter är bevisligen en robust kombination. Det blir ett tydligt och starkt LRF som ökar sitt inflytande och sin möjlighet att påverka villkoren för alla medlemmar. Som gör skillnad. Vi lever i en del av

världen som många tror har sin storhetstid bakom sig. Vi verkar i en näring som ibland blir betraktad som något gammalmodigt, som inte hör framtiden till. Inget kunde vara mer fel, jag återkommer till det. Med den inställningen är det lätt att viljadromma sig tillbaka, gå i försvar eller hitta någon annan man kan peka ut som ansvarig för hur det är. Vi vill alla ha förbättringar men få vill ha stora förändringar. Lite ironiskt så kan man säga att det ligger nära till hands att önska att andra ska ändra sina åsikter, sin attityd, göra på ett annat sätt. Vi skulle gärna se att politiker ändrade sin inställning till de gröna näringarna i allmänhet och budgetfrågor, dieselskatt, djurskyddsregler och miljölagstiftning i synnerhet! Allmänheten borde ändra sig och förstå att skogen måste brukas, att stallgödsel inte luktar illa, att jordbruk kan var storskaligt och miljövänligt samtidigt och börja betala för de svenska mervärdena! Handeln skulle omvärdera sitt ansvar för vad de säljer på sina hyllor och för livsmedelskedjans hållbara lönsamhet. Den bistra insikten är att den enda man kan ändra på, jag säger inte att det är lätt, är sig själv. På det sättet kan vi också förflytta andra. Det är vi, var och en av oss, som tillsammans gör skillnad. Ta 500-miljonerskamanjen som exempel på HUR vi jobbar med att påverka politik och samhälle. Med målsättningen att Sverige ska öka sin medfinansiering i Landsbygdsprogrammet för att säkra både gårdsstödet i pelare 1 och investeringsstöd och miljöersättningar i pelare 2. LRF vill få politikerna att inse att jord- och skogsbruk i vårt land har så många möjligheter. Uppmaningen, Fredrik Reinfeldt är: Det ger mat, jobb, ekonomisk aktivitet, miljönytta och biologisk mångfald. Vad mer kan man önska sig? Använd de möjligheter som EUs jordbrukspolitik innebär, det kommer att ge utdelning! Varje individ som engagerar sig är en samhällskraft och gör skillnad. Vi ser flera exempel på när grupper som ser på sig själva som marginaliserade agerar ologiskt eller hotfullt. De politiska partierna och politikerna brottas idag med att locka fler väljare. Men utmaningarna är stora. Svaren på människors behov finns inte. Visionerna och ledarskapet är direkt frånvarande. Så vad händer när världen och verkligheten är full av problem som ingen tar ansvar för? Jo, frustrationen och missnöjet gror. Och ju mer missnöjda väljarna är, desto mer passar sig politikerna för att komma med förslag som är spetsiga och framtidsinriktade. Istället lurpassar man på motståndarnas misstag. Och snart är det valår. Det kommer innebära att trycket på politiker blir ännu större. Att inte göra fel. Vi kan kanske lära oss något utav detta och välja viljan att göra rätt till drivkraft istället för rädslan att göra fel. Winston Churchill sa: ”Demokrati är det sämsta av alla styrelsesätt, om man bortser från alla andra.” Det ligger något i det. Antingen är man en del av systemet och försöker påverka det och möjligen

förändra det, eller så är man inte det. Ställer man sig utanför systemet är det viktigare att få bekräftelse i den egna gruppen och att synas och höras. LRF är en del av systemet. Livsmedelsstrategin, Energistrategin och vårt fokus på företagande är det min och styrelsens målsättning att LRF inte bara ska sätta ner foten och bevara och skydda, utan vara betydligt mer offensiva och växa, utveckla och driva. Det vill jag ska genomsyra allt vi säger och gör i hela LRF. Det gör skillnad. Grannens pojk Knutte, som lekte på vår skulle när han var liten, har precis börjat jobba på Coop Forum i Tranås och funderar mycket på vad maten faktiskt kommer ifrån och hur den exponeras i affären. Han är inte ensam. 4 av 5 svenskar tycker det är viktigt att veta råvarans ursprung när de handlar. 3 av 4 tycker att det är viktigt att veta om en råvara är svensk och kommer från en av våra gårdar. Lika många väljer svenska råvaror för att de vill stödja svenska bondeföretagare. Lika viktigt som det är att jobba med de näringspolitiska villkoren, lika viktigt är det att ta tillvara på marknadens möjligheter. Jag tycker att vår satsning Våga Fråga- få en svensk bonde på köpet är klockren och vältajmad! Inte minst med tanke på alla matlarm just om råvarans ursprung. Med en smartphone kan vem som helst scanna olika matvaror för att se om råvaran är svensk eller inte. Går det inte att på politisk väg att få till ursprungsmärkning så får vi väl hjälpa konsumenterna lite på traven... Vill konsumenten veta var maten kommer ifrån ska det inte vara svårt att hitta mat med garanterat svenskt ursprung. Genom att aktivt välja kan Knutte och alla andra göra skillnad för svensk livsmedelsproduktion. Det är ett sätt att skapa lönsamhet. Satsningen ger också stora möjligheter att visa hur varierande lantbruksföretag idag är och hur odling och uppfödning verkligen ser ut och fungerar. Att vi skulle visa en mer aktuell och verklig bild av nutida lantbruk var ett av stämmobesluten förra året. LRFs arbete med offentlig upphandling och den statliga utredningen av samma fråga har onekligen aktualiserat offentliga upphandlares konsumentmakt och den dubbelmoral som den ofta visar prov på. Det börjar nu också visa sig i ett ökat ansvar och intresse med en annan inköpspolicy som resultat. Här gör LRF skillnad. Förra året inledde LRF och Martin & Servera, Sveriges största leverantör till storkök och restauranger ett mycket konkret samarbete där vi marknadsför svensk mat. För att göra det enklare för kunder som vill köpa lokalt producerat mat. För att göra det enklare för böndersom vill nå den offentliga marknaden. Sedan samarbetet ingicks har Martin & Servera knutit kontakter med en mängd nya leverantörer för att öka tillgängligheten av svenska, regionala produkter för restauranger och storkök. Det är inte alltid friktionsfritt, men idag samarbetar 74 lokala leverantörer med Martin & Servera. När LRF blev värd för Årets kock var syftet

att kocken och bonden skulle komma närmare varandra. Att knyta kontakter och göra affärer med varandra. Genom att bygga upp ett koncept med matmässor, frukostseminarium och mingelluncher kring tre deltagare fick vi möjligheten att visa vad vi går för. Vad den svenska maten går för. Här gjorde regionerna ett förträffligt jobb i Uppsala, Jönköping och Göteborg. Sedan ett par år har LRF samarbetat med McDonalds för att skapa direkt nytta för medlemmarna. Bland annat finansierar McDonalds projekt inom ramen för Tillväxt Nötkött för att öka lönsamheten och konkurrenskraften i svensk nötköttsproduktion. Det är väldigt positivt att McDonalds så tydligt markerar att de har en ambition att öka inköpen av nötkött och även har morötter och mjölk från Sveriges bönder. På det här sättet satsar man på att bidra till den fortsatta utvecklingen av landets lantbruk. Sedan i våras har McDonalds även valt att köpa färska svenska ekologiska ägg till sina restauranger istället för som tidigare importerade ägg. I detta fall kom ägget före hönan. När LRFs livsmedelsstrategi togs på stämman 2011 sattes målet att öka värdet på gårdsnivå. Efter decennier av värdeminskning, satte vi ett offensivt mål nämligen att öka den reala tillväxten med en procent varje år fram till 2020. Något har hänt. Kurvorna har vänt! Det reala produktionsvärdet har stigit med 5,2 procent sedan 2010, mer än dubbelt så mycket som målsättningen hitintills! För LRFs företagarmedlemmar har 2012 sett ganska olika ut. Det man kan konstatera är att lönsamheten och utvecklingen på animaliesidan inte varit något att glädja sig åt, i synnerhet inte för mjölk-, nötkötts- och grisföretagare. Vi måste hitta nya vägar i vårt eget företagande, på marknaden och i politiken för att vända trenderna här. Vi ser tydligt att flera trender pågår samtidigt i livsmedelsbranschen. Mervärdestrenden och lågpristrenden är de två tydligaste. Det blir allt viktigare för varje företagare att tänka igenom sin affärsidé. Ställa sig frågor som: Vad är jag duktig på? Vad passar min gård? Vemska köpa det jag producerar och vad kan de betala? Sen får man välja sina affärspartners efter alla avvägningar. LRFs roll att stödja oss som enskilda företagare och att förbättra våra gemensamma villkor. Det gäller allmänna företagarevillkor, regelförenkling och tillämpning. Det kan också gälla att förändra både andras och vår egen inställning till grönt företagande. Det är nödvändigt att vi tar tillvara på alla mervärdesmarknader och är skickliga företagare. På det viset kan vi få betalt för ursprung, djursorg och kvalitet. Hur duktiga vi än blir på de marknaderna så kommer den största volymen av mat att både produceras och säljas under stor prispress. Vad det till syvende och sist kommer ner till är vår totala konkurrenskraft. Vi behöver ett klart besked från regeringen vad man vill med landets matproduktion. Det går inte att göra det så enkelt för sig som att

säga att livsmedelsförsörjning är en EU-fråga. Jag ser inga somhelst tecken på att Sverige engagerar sig i den så avgörande frågan på Europeanivå. Det senaste övergripande jordbrukspolitiska beslutet togs i Sverige 1989 och innehöll avreglering och omställning-90. Det sammanfaller ganska precis med när jag och min man tog vårt första gårdsarrende. Då befann EU sig i en överskottssituation och Sverige var inte EU-medlemmar. Med tanke på att matförsörjning är en av framtidsfrågorna och att landets befolkning idag äter upp dubbelt så mycket som vi odlar och föder upp så är det intressant. Självförsörjningsgrad tror jag är inte är ett bra mått och ligger inte i vårt intresse att få tillbaka, eftersom vi inte på en öppen marknad främst ska förse landets invånare med billig och bra mat, utan hitta de mest lönsamma marknaderna. Men balansen mellan produktion och konsumtion är intressant och att vi fullt ut använder de resurser vi har i form av mark, vatten, kunskap. Kort sagt; mycket har ändrats och det finns goda skäl att ta ett nytt inriktningsbeslut för landets jordbrukspolitik. LRF har sin Livsmedelsstrategi, flera partier har följt efter och har, eller arbetar med livsmedelsfrågor med lite olika inriktning. Men vad som behövs är ett brett nationellt livsmedelsprogram. Med tydlig målsättning och inriktning och en klar bild av de gröna näringarnas konkurrenskraft. Och med åtgärder som kan nå målsättningarna. De initiativ som regeringen tagit med Matlandet Sverige och konkurrenskraftsutredningen kan bli pusselbitar i den blocköverskridande, långsiktiga, framåtsyftande politik som vi är i ett så desperat behov av. Det är det som behövs även i energipolitiken. Långsiktiga spelregler och höjda målsättningar. Den energiöverenskommelse vi har idag är redan akterseglad. Här är det snarare så att politiken håller tillbaka satsningar i Sverige än stöder och uppmuntrar dem. Handfasta åtgärder som metanreduceringsersättning, nettodebitering och skattefrihet för förnyelsebart skulle ge nya investeringar en skjuts och göra att inte bara forskning och innovation skulle ske i Sverige, utan också omsättas i företagande, affärer och arbetstillfällen här. Här skulle vi kunna göra skillnad. Det är mycket snack om en biobaserad samhällsekonomi just nu. I mina öron låter det lite som politiker och akademiker stolt uppfunnit hjulet igen. Vi har ju alltid levt på vad fotosyntesen ger och på att förädla biomassa. De utmaningar som vi står inför kräver ett nytt sätt att värdera råvaror och ett nytt samhällsbygge. Det tycker jag är riktigt spännande. Därför att jag är övertygad om att vi är i rätt bransch. Riktig hållbarhet kräver balans mellan ekonomi, miljö och människor. De nödvändiga förändringarna kommer att ge både förlorare och vinnare. Vi kommer att vara bland vinnarna. Vägen dit är inte spikrak eller utan fallgropar. Fibrerna i massan kanske ska användas på något annat sätt till exempel. Men vägen den är klar. Vi kan få fram mat och energi, byggmaterial,

kompositmaterial, läkemedel, papper och textilier... De gröna näringarna är en guldgruva, en oljefyndighet med den skillnaden att om vi sköter den rätt så tar det aldrig slut. Vi har nyckeln till en hållbar framtid, vi har biomassa, vi ha tekniken och vi har människorna, vi som brukar jord och skog. Vi gör skillnad och skapar tillväxt på riktigt! Vi ska stärka varandra inom LRF, genom branschorganisationerna och genom Kooperationen. Vi ska vara modiga och våga leda. Även om det ibland är obekvämt och vi ibland får ta smällar, även av våra egna. Vi har all anledning att vara stolta över vilka vi är och vad vi åstadkommer. Bönder är samhällsnytta och LRF är en organisation som påverkar och gör skillnad. Skillnaden gör du och jag.

Taggar

2010-tal, 2013, Företagsledare, Kvinna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/helena-jonsson-anforande-pa-lrfs-stamma>